

Richtlijn Delier in de palliatieve fase - Preventie

Tabel 4. Overzicht van aandachtspunten bij niet-medicamenteuze interventies

Aandachtspunt	Interventie
Oriëntatie	Vertrouwde objecten in de kamer, bijv. foto's van thuis.
	Introduceer jezelf, met functie en doel van komst.
	Lampen aan, voldoende licht.
	Klok en kalender.
	Korte gesprekken.
	Vertel de patiënt waar hij of zij is.
	Maximaal 2 bezoekers per patiënt.
	Zo min mogelijk verschillende zorgverleners.
Cognitieve problemen	Regelmatig bezoek van vrienden en familie.
	Aandacht voor oriëntatie: wie, wat, waar, waarom.
Mobiliteit	Moedig mobiliteit aan; betrek, indien mogelijk, een fysiotherapeut.
	Verwijder blaaskatheter/infuus/ drain zo snel mogelijk.
	Dagschema voor mobilisatie.
	Vermijd vrijheidsbeperkende middelen.
Gehoör & visus	Vraag naar bril en gehoorapparaat.
	Bril op en/of gehoorapparaat in, in ieder geval tijdens gesprekken.
	Benader de patiënt aan de kant met het beste gehoor/visus.
Intake van vocht en voeding	Indien nog passend in de situatie/afhankelijk van prognose: stimuleer intake van vocht en voeding.
	Screening op ondervoeding indien nog passend bij de situatie: vul bijv SNAQ/ MNA in.
	Consulteer een diëtiste, indien nog passend bij de situatie, niet in de stervensfase.
Pijn	Vraag naar pijn, pijnscore.
	Aandacht voor non-verbale tekenen van pijn.
	Gebruik bij cognitieve beperkingen zo nodig meetinstrumenten, bijv. PAINAD, REPOS, PACSLAC-D.
Slaap	Aandacht voor slaappatroon: - Vermijd verpleegkundige/medische handelingen tijdens rustuur/ slaapperiode. - Verminder lawaai tijdens slaapperiode.
	Stimuleer activiteit overdag.
	Voorkom zo veel mogelijk overdag slapen.
	Aandacht voor slaapgewoontes patiënt/rituelen voor het slapen gaan.
Mictie & defecatie	Indien voorhanden: bladderscan voor beoordelen urineretentie.
	Aandacht voor obstipatie, vraag naar defecatie.
Patiënt	Geef uitleg aan patiënten met een verhoogd risico.
	Informeert patiënt over delierpreventie, geef eventueel een folder.
Informatie naasten	Informeert familie/naasten over een delier, de preventie en betrek ze in de interventies/geef folder/websites/; bijv https://www.thuisarts.nl/delier .
Monitoring	Observeer en documenteer het beloop van de verschijnselen van het delier.
	Gebruik zo nodig een monitoringsinstrument (DOS, DOM).

Zie ook UKON [Leidraad delier in langdurige zorg](#) (2021), met name voor het maken van een lokaal protocol.